

www.ccoo.cat

FULL INFORMATIU PER A DELEGATS I DELEGADES DE PREVENCIÓ

LA PARTICIPACIÓ DELS DELEGATS I DELEGADES DE PREVENCIÓ EN LA COORDINACIÓ ENTRE EMPRESA I PERSONAL AUTÒNOM

Desembre de 2010

Com a delegat/da de prevenció tens dret a vetllar perquè la coordinació d'activitats preventives sigui real i les situacions dites de concurrència d'activitats no siguin causa d'accidents ni font de problemes de salut per a ningú. Parlem de concurrència d'activitats quan al teu centre de treball hi ha personal extern que hi fa feina, cosa que pot ser causa de danys, tant a la plantilla com a aquest personal.

De situacions de concurrència, n'hi poden haver moltes, per exemple, quan hi ha una empresa o més treballant al teu centre de treball, quan hi han autònoms/es i una empresa o més d'una, o quan només hi han autònoms/es.

Aquí parlem **únicament de la concurrència de personal autònom**, que no té els mateixos drets col·lectius ni la mateixa concreció del dret a la salut en la feina que el personal assalariat. Tingues present que un/a autònom/a pot ser d'una d'aquestes tres categories: trade, autònom/a no trade sense assalariats/des i autònom/a amb assalariats/des. També pots trobar autònoms/es afiliats/des a associacions o sindicats com ara la **Federació Sindical TRADE (FS TRADE-CCOO)**, i has de tenir en compte si aquestes organitzacions han firmat amb l'empresa cap acord, o tipus de contracte, que parli de coordinació preventiva.

Per això, a l'empresa, us heu de plantejar tres objectius d'acció amb relació a aquest col·lectiu:

- 1. Saber qui és qui.** Per això has de fer servir els teus drets d'informació i sol·licitar a l'empresa els contractes fets amb autònoms/es.
- 2. Fer visibles els problemes de salut que la concurrència pot causar** al personal autònom i a la plantilla, si no es fa bé la coordinació preventiva entre els uns i els altres, i proposar-hi solucions.
- 3. Intervenir des de la teva empresa perquè la vostra organització preventiva presti l'atenció necessària a aquesta coordinació**, és a dir, que el Comitè de Seguretat i Salut (o les reunions sobre prevenció que facis amb l'empresa) se n'ocupi periòdicament, que el servei de prevenció hi dediqui una part de la seva activitat i ho pugui justificar, que el pla de prevenció contingui un apartat sobre això...

L'objectiu d'aquest full informatiu és donar criteris d'actuació als delegats/des de prevenció amb relació als drets de personal autònom en els seus centres de treball, perquè puguin impulsar o millorar la coordinació preventiva.

Amb el finançament de:

Generalitat de Catalunya
Departament de Treball

Aquest "full informatiu" el podeu trobar en suport informàtic i en castellà a www.ccoo.cat/salutlaboral (apartat "fulls informatius").

1. DEMANA INFORMACIÓ

Qui és qui?

MODALITATS DE TREBALL AUTÒNOM:

	Què li ha de pagar la teva empresa (o administració)?	Pot tenir local propi obert al públic?	Pot subcontractar feines del tot o en part?	Quina mena de contracte pot tenir amb la teva empresa (o administració)?
Treballador/a autònom/a econòmicament dependent (trade)	El 75% com a mínim dels seus ingressos professionals	No	No	Només contracte oficial de trade
No trade sense assalariats/des	Cap condició	Sí	Sí	Contracte mercantil (o administratiu) escrit o verbal , si no és subcontractat/da per una altra empresa
No trade amb assalariats/des				

Què cal per reconèixer la condició de trade?

- L'autònom/a ha de dir a la teva empresa que és trade, i ho ha de poder justificar.
- La teva empresa ho ha d'acceptar (i l'experiència ens diu que sovint això no passa).
- Trade i empresa han de firmar un contracte de prestació de serveis on consti la condició de trade de l'autònom/a, i aquest contracte ha de ser registrat a les oficines del Servei Públic d'Ocupació.

On es regula legalment?

- Definicions de treball autònom i trade, drets i deures: **Llei 20/2007 de l'Estatut del Treball Autònom (LETA)**, en vigor des de l'octubre de 2007, i **Reial decret 197/2009 (Reglament dels trades)**.

Aclarint conceptes:

QUI NO POT SER MAI TRADE RESPECTE DE LA TEVA EMPRESA?

- Un/a autònom/a que ve al teu centre de treball a fer-hi una feina **durant una estona**, encara que sigui cada dia, i **no s'emporta feina** de l'empresa a casa ni en un local seu.
- Un/a que hi ve **durant uns dies**, encara que s'hi estigui tota la jornada.
- Un/a que hi ve cada dia durant tota la jornada, i **té un local propi** on hi ha un familiar que atén el públic.
- Un/a que hi ve **subcontractat/da** per una altra empresa, encara que sigui cada dia i s'hi passi tota la jornada.
- Un/a que hi ve, encara que sigui cada dia i tota la jornada, però ha hagut de **subcontractar algú altre** perquè li faci la feina d'un client.

Els autònoms/es amb afiliació sindical

Perquè un grup de trades, o d'autònoms/es no trades sense assalariats/des contractat per la teva empresa, es beneficiï de millores col·lectives a través de la negociació col·lectiva, s'han de complir dues condicions:

- El grup s'ha d'afiliar a una associació o a un sindicat com ara la FS TRADE-CCOO.
- I l'associació o el sindicat han d'arribar a pactar amb l'empresa.

Si és un grup de trades, aquestes millores prenen la forma legal d'Acord d'Interès Professional (AIP), que estableix les condicions col·lectives de la feina. Si és un grup d'autònoms/es no trades sense assalariats/des, les millores, no prenen la forma legal d'AIP. En tots dos casos, les millores no s'apliquen a qui no sigui afiliat.

Per aquesta raó, i també perquè no hi ha la figura de representant legal del personal autònom, sovint hauràs de parlar amb aquest personal d'un en un.

2. FES VISIBLES ELS PROBLEMES DE SALUT

Quina cobertura legal té aquest col·lectiu?

L'autònom/a està en un règim especial de la seguretat social i també pot estar cobert per danys a la salut derivats de la feina, però, a diferència del treballador/a assalariat/da, aquesta cobertura no és obligatòria en tots els casos, així:

	Quota per contingències professionals (CP)	Accidents de treball i malalties professionals	Accidents in itinere
Trade	L'ha de pagar per llei	En pot tenir	En pot tenir
No trade sense assalariats/des	És voluntària	Si no paga la quota per CP, tot dany a la salut en la feina és considerat contingència comuna.	No en pot tenir mai
No trade amb assalariats/des			

Quins són els seus drets de protecció davant dels riscos?

El personal autònom té dret a preservar la vida i la salut, i ha de complir les obligacions derivades de la coordinació d'activitats preventives estipulades en els seus contractes i les normes preventives que l'afectin del teu centre de treball, tal i com recullen els articles 4.3 i 5.b) de la LETA.

En tot cas, té dret a interrompre la feina en cas de perill greu i imminent per a la vida i la salut, però, de qui paga el temps no treballat durant aquesta interrupció de l'activitat, la llei no en diu res, (art. 8.7 de la LETA).

El que sí que estableix la legislació, tant la Llei de prevenció de riscos laborals com el RD 171/2004 de coordinació d'activitats preventives, són els drets i obligacions de cada part, que en el cas del personal autònom es concreten d'aquesta manera:

Deures de la teva empresa respecte a l'autònom/a	Deures de l'autònom/a respecte a la teva empresa
Informar-lo/a sobre els riscos d'instal·lacions, màquines, etc., que hagi de fer servir l'autònom/a o de les activitats del personal restant, assalariat o autònom, que puguin interferir amb les seves	Informar-la sobre els riscos específics de la seva feina en el teu centre de treball i de les mesures que pren per evitar-los o reduir-los
Passar-li instruccions per casos d'emergència i per prevenir els riscos anteriors	Seguir estrictament les instruccions i integrar la informació sobre els riscos de l'empresa en les seves mesures preventives
Si els riscos són greus, la informació ha de ser per escrit	
En cas de canvis en les condicions de treball o d'accident, la informació o les instruccions han de ser actualitzades o millorades	
Comunicar-li tot dany a la salut relacionat amb la concurrència d'activitats que passi al teu centre de treball i afecti el personal restant, assalariat o autònom	Comunicar-li tot dany a la salut relacionat amb la concurrència d'activitats que tingui al teu centre de treball
Atenció: no deixis que minimitzin els danys a la salut, aprofitant-se del fet que la majoria d'autònoms/es legalment no tenen accidents de treball. Del que s'ha d'informar és del conjunt de danys derivats del treball i no pas de l'etiqueta legal que tinguin!	

 Aquesta informació té la finalitat de garantir una prevenció eficaç, per tant, en cas de dubte sobre el nivell d'informació, i si aquest és l'adient, assessorat amb la FS TRADE-CCOO.

3. INTERVÉ A LA TEVA EMPRESA

Què pots fer ABANS que contractin personal autònom?

Exerceix els drets d'informació, participació i consulta, i demana en el si del Comitè de Seguretat i Salut o a les reunions amb l'empresari:

- Que expliquin i documentin de quina manera creuen que la presència d'autònoms/es afectarà l'organització del treball.
- Quins canvis creuen que això ha de comportar en l'organització preventiva, per exemple, en el pla de prevenció (si teniu un servei de prevenció propi), en les condicions d'actuació en el teu centre de treball (si teniu un servei mancomunat) o en el concert (si teniu un servei aliè),

A TENIR EN COMPTE:

Recorda que, per complir el dret de consulta, t'han de facilitar tota la informació necessària i que has de tenir un marge mínim de 15 dies perquè puguis fer un informe.

Igualment, en cas de fer una proposta d'aplicació de mesures preventives, la negativa de l'empresari sempre ha de ser motivada (art. 36.3 i 4 de la Llei de prevenció).

Atenció: si han de contractar dones, s'ha de tenir en compte el risc específic i, per tant, proposa que es garanteixi que les feines previstes no comportin riscos per a l'embaràs o l'alletament o, si això és impossible, que almenys hi hagi alguna activitat sense aquests riscos.

Què pots fer QUAN JA HI HA personal autònom?

Exercint els drets d'informació, participació i consulta, demaneu com a comitè d'empresa (o com a delegats/des de personal) que l'empresa us passi la informació corresponent al tipus de personal autònom contractat. En concret, us han d'informar de:

- Modalitat de treball autònom: si són trades, autònoms/es no trades sense assalariats/des o amb assalariats/des.
- Identificació: els noms complets.
- L'objecte del contracte i la durada.
- El lloc d'execució de la feina.
- Les mesures de coordinació preventiva establertes.

A TENIR EN COMPTE:

Aquesta informació és mínima i imprescindible, per tant, si hi ha alguna cosa que no et vulguin donar, l'has de tornar a exigir.

En cas d'incompliment, acudeix al Tribunal Laboral de Catalunya, i si no, interposa denúncia a la Inspecció de Treball.

I quan tens aquesta informació, què?

Doncs, aquesta informació, l'has de valorar, especialment, per veure si les mesures de coordinació preventiva són suficients. A partir d'aquesta valoració, es poden donar dues situacions:

1. QUE CONSIDERIS QUE LES MESURES SÓN INSUFICIENTS

Les mesures de coordinació, per garantir que siguin suficients, han de tocar aspectes com ara aquests:

- Si demanen a l'autònom/a certificació d'alguna activitat preventiva, han de dir quina és la base legal i preventiva per exigir-la. Per exemple, els certificats d'aptitud mèdica, formació, etc., en general, no són exigibles.

- Instruccions per a la plantilla, si veus que hi han riscos per a la plantilla derivats de la concurrència amb el personal autònom.
- La designació d'una persona o més de la teva empresa, encarregada de la coordinació amb el personal autònom. El/s seu/s nom/s ha/n de figurar a les mesures de coordinació i ha/n de ser conegut/s per tothom.
- Les instruccions d'emergència que afectin les instal·lacions on hi ha personal autònom.
- Preveure que s'ha de passar al personal autònom la informació sobre els riscos i les precaucions a prendre, si fan servir instal·lacions, màquines, eines o productes de l'empresa, o que, fins i tot, se'ls ha de donar la formació adequada per manipular els elements anteriors.
- Regular qui paga el temps no treballat, en cas que el personal autònom interrompi l'activitat perquè creu que hi ha un perill greu i imminent.
- Preveure la manera de comunicar els accidents de la plantilla o del personal autònom, lligats a la concurrència, tant a l'òrgan responsable de salut laboral del teu centre de treball com a cada autònom/a, o bé designar una persona a cada secció o torn que faci aquestes comunicacions.
- Preveure **totes** les situacions de concurrència que es donin al teu centre de treball. És a dir:
  - ▶ les situacions permanents, de personal autònom contractat per la teva empresa,
  - ▶ les permanents, de personal autònom subcontractat per una altra empresa,
  - ▶ les esporàdiques, per exemple, reparacions o operacions de càrrega i descàrrega aïllades,
  - ▶ aquelles en què autònoms/es i assalariats/des treballen al mateix temps,
  - ▶ aquelles en què autònoms/es i assalariats/des no treballen al mateix temps,
  - ▶ les de concurrència d'autònoms/es que tenen assalariats/des, en tant que treballadors/es directes.
- D'altra banda, la revisió de la marxa de la coordinació i la freqüència amb què s'ha de fer haurien de figurar en el reglament del Comitè de Seguretat i Salut (o hauries de tenir el compromís de l'empresa de tractar periòdicament amb tu de la marxa de la coordinació).

2. QUE CONSIDERIS QUE LES MESURES SÓN SUFICIENTS:

En aquest cas:

- **Demana** que la memòria anual del servei de prevenció valori aquesta suficiència, considerant evidentment tot dany a la salut que s'hagi produït mentrestant i que tingui a veure amb la concurrència d'activitats.
- **Parla** amb el personal autònom en les instal·lacions del centre de treball on fa la feina, i comprova que tinguin aquestes mesures i tota la informació complementària.

I quan no estàs d'acord amb les mesures adoptades?

Si no et poses d'acord amb la representació de l'empresa o amb el/s tècnic/s de prevenció respecte a les mesures de coordinació més adequades, proposa al Comitè de Seguretat i Salut (o a l'empresa) de visitar la part del centre de treball on hi ha el personal autònom, per veure de prop els problemes, o bé proposa de fer una reunió entre el Comitè de Seguretat i Salut (o l'empresa) i el personal autònom afectat. És a dir, busca els espais de diàleg i negociació per arribar a un acord.

Però si l'acord amb la representació de l'empresa és finalment impossible:

- **Parla** amb el personal autònom afectat, i si una part està disposada a fer alguna cosa, llavors proposa'ls que s'assessorin amb la FS TRADE-CCOO i que, conjuntament amb aquesta Federació, valorin la possibilitat de recórrer al Tribunal Trade de Catalunya.
- **Exigeix, tu, els drets:** si no pots parlar amb el personal autònom o aquest et delega la gestió del conflicte, llavors la majoria del comitè d'empresa (o dels delegats/des de personal), i també el sindicat, podeu recórrer al Tribunal Laboral de Catalunya.

Què pots fer EN CAS DE DANYS A LA SALUT del personal autònom?

Exerceix els drets d'informació, consulta i participació, i planteja en el si del Comitè de Seguretat i Salut o a les reunions amb l'empresari:

- Que han d'**informar periòdicament de tots els danys a la salut** que afectin el personal autònom i que puguin tenir relació amb la concurrència d'activitats.
- Que t'han de **donar còpia de la comunicació urgent** de tot accident greu o que, sense ser-ho, afecti més de quatre treballadors/es, sempre que algun/a autònom/a també l'hagi sofert.

En qualsevol cas, l'objectiu de la comunicació dels danys a la salut és doble:

1. Garantir els drets individuals de la persona afectada.
2. Garantir els drets col·lectius: investigació de les causes, planificació i implementació de mesures preventives.

Per saber-ne més:

Pots consultar dues guies i un quadern que hem elaborat:

La protecció de la salut dels treballadors i treballadores de contractes i subcontractes

Contractes i subcontractes. Empreses de treball temporal. Empreses de serveis integrals

Proposta de reglament intern del CSS

Tots són al web <http://conc.ccoo.cat/salutlaboral> , apartat "eines sindicals"

ON POTS TROBAR ASSESSORAMENT:

Si necessites assessorament sobre els riscos derivats de la concurrència i les mesures preventives corresponents, contacta amb l'assessor/a o responsable de Salut Laboral de la teva federació o territori. Pots consultar les dades de contacte a www.ccoo.cat/salutlaboral, a l'apartat "Qui som".

Si necessites assessorament, més informació o material explicatiu per a autònoms/es, contacta amb la Federació Sindical TRADE-CCOO, presencialment, a Via Laietana 16, 1a planta, Barcelona, per e-mail, a tradeprevencio@ccoo.cat o per telèfon, al 93 481 27 43.

Igualment pots consultar la **Guia transversal informativa per a treballadors/es autònoms/es sobre la prevenció de riscos, salut i seguretat en el treball i responsabilitat civil**, en CD o en línia (<http://www.fstrade.org> , apartat "Seguretat i salut laboral"), i també en castellà.